

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه علم و فرهنگ

غیردولتی غیرانتفاعی

آیین‌نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره‌های تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی

(مصوب جلسه ۹۶۲ مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۵ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت عتف)

به همراه:

شیوه‌نامه اجرایی دانشگاه علم و فرهنگ

متن شیوه اجرایی، در داخل کادر و در ذیل ماده مرتبط درج گردیده است.
این آیین‌نامه و شیوه‌نامه، مختص دانشجویان ورودی سال ۱۴۰۲ و بعد از آن است.

۱۴۰۲

باسمه تعالی

مقدمه

با استناد به قانون اهداف، وظائف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب ۱۳۸۳/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی و در راستای حفظ و ارتقاء کیفیت آموزشی در نظام آموزش عالی کشور و تحقق گام دوم انقلاب اسلامی، مرجعیت علمی و مشارکت دانشگاه ها در تمدن سازی با رویکرد حکمتی و دانایی محور، آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های تحصیلی تدوین شد. این آیین نامه در دو بخش عمومی و اختصاصی همراه با پیوست تعاریف، تنظیم شده است و در سطح کلیه زیرنظام های آموزش عالی، دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی که به نحوی مسئول پذیرش، آموزش و بالندگی دانشجویان هستند، به اجرا گذاشته می شود.

ماده ۱. هدف

هدف از تدوین این آیین نامه، انتظام بخشیدن به امور تحصیلی دانشجویان از طریق تعیین چارچوب قانونی برای اجرای هماهنگ، یکپارچه و صحیح برنامه های آموزشی و پژوهشی دانشگاه های کشور به منظور تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد، آشنا با علم و آخرین دستاوردهای علمی، و منطبق با نیازهای جامعه، در راستای بهره گیری بهینه از ظرفیت های موجود برای ارتقای سطح کیفی آموزش و پژوهش در دوره های تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی است. دوره های تحصیلی «دکتری عمومی رشته دامپزشکی» و «دستیاری دوره های تخصصی»، «کارشناسی ارشد پیوسته»، «دکتری مستقیم» و «دکتری پیوسته» دارای مقررات ویژه خود هستند و از آیین نامه های جداگانه پیروی می کنند.

بخش نخست: مواد عمومی

ماده ۲. شرط ورود به دانشگاه، تأیید شایستگی های علمی و عمومی از طریق پذیرفته شدن در آزمون ورودی (که توسط سازمان سنجش آموزش کشور برگزار می شود) و یا کسب پذیرش از دانشگاه طبق ضوابط و مقررات مصوب وزارت است.

ماده ۳. آموزش در دانشگاه مبتنی بر نظام ترمی-واحدی است.

ماده ۴. دانشگاه موظف است در رشته های مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی و دوره ای که مجوز آن را از شورای گسترش آموزش عالی وزارت دریافت نموده است، دانشجو بپذیرد و فقط برنامه های آموزشی و درسی را که بر اساس ضوابط ابلاغی وزارت و مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی تدوین گردیده است اجرا نماید.

ماده ۵. چگونگی و ترتیب ارائه تمامی دروس هر دوره و هر رشته با رعایت پیش نیاز (تقدم و تأخر) هر درس طبق برنامه درسی مصوب بر عهده دانشگاه است.

تبصره ۱: دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی که منجر به دانش آموختگی می شود، از رعایت مقررات مربوط به این ماده معاف است.

۱- مسئولیت رعایت مفاد این ماده بر عهده مدیران گروه های آموزشی است.

۲- دانشجوی دوره کارشناسی که در نیمسال آخر تحصیلی، حداکثر تا ۲۴ واحد درسی برای فارغ التحصیلی اخذ نماید و هیچ واحدی باقی نمانده باشد - به شرطی که میانگین کل وی بالای ۱۰ باشد - از رعایت پیش نیاز، هم نیاز و تداخل ساعت امتحان معاف است.

ماده ۶. در صورت به دست نیامدن نمره قبولی در خارج از سنوات مجاز تحصیلی در هر درس یا حذف غیرموجه درس به تشخیص دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین آن، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم‌گیری می‌شود.

ماده ۷. شرکت دانشجو در تمام جلسات کلاس درس الزامی است.

تبصره ۱. اگر دانشجو در درسی بیش از ۳/۱۶ جلسات کلاس و یا در جلسه امتحان پایان نیمسال همان درس، غیبت کند، نمره آن درس صفر ثبت می‌شود در صورتی که به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، غیبت دانشجو موجه تشخیص داده شود، آن درس صفر و نمره آن، از مجموع درس‌های آن نیمسال حذف می‌شود.

۱- در صورتی که غیبت دانشجو در جلسات کلاس و یا در جلسه امتحان پایان نیمسال موجه تشخیص داده شود، آن درس/درس‌ها حذف آموزشی خواهد شد.

۲- چنانچه دانشجو درسی را در زمان حذف و اضافه اخذ نماید، غیبت وی قبل از تاریخ حذف و اضافه در نظر گرفته خواهد شد، مگر آن که درس مورد نظر در زمان حذف و اضافه ارائه شده باشد.

تبصره ۲. نظارت بر رعایت نظم و انضباط آموزشی و مقررات دانشگاه توسط دانشجو در کلاس درس بر عهده مدرس درس می‌باشد. مدرس درس موظف به ثبت حضور و غیاب دانشجویان در هر جلسه و گزارش آن مطابق ضوابط دانشگاه است و دانشگاه موظف است نسبت به ثبت الکترونیکی آمار برگزاری کلاس‌ها و حضور و غیاب دانشجویان اقدام نماید.

- مدرس درس می‌تواند با انتخاب پردازش ۲۳۵۰۰ (جلسه درس) سامانه جامع آموزشی دانشگاه (سامانه گلستان)، حضور و غیاب دانشجویان را ثبت نماید. بدین منظور لازم است مدرس طبق برنامه هفتگی کلاسی با تعیین تاریخ جلسه و شماره درس، فهرست دانشجویان آن درس را مشاهده و وضعیت حاضر یا غیاب دانشجو را ثبت نماید. پیش‌فرض سامانه برای تمامی دانشجویان حاضر است. برای دانشجوی غایب با انتخاب مجدد آن توسط مدرس، گزینه حاضر به غایب تغییر می‌کند. در پایان با تأیید فهرست حضور و غیاب توسط مدرس، این فهرست نهایی می‌شود.

ماده ۸. پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس، توسط مدرس همان درس و بر اساس حضور، شرکت در فعالیت‌های کلاسی، انجام تکالیف درس و نتایج امتحانات ارزشیابی می‌شود.

تبصره ۱. برگزاری آزمون کتبی برای درس‌های نظری الزامی است.

۱- طرح سؤال توسط استاد درس و برگزاری آزمون کتبی پایان نیمسال تحصیلی برای تمامی درس‌های نظری و بخش نظری تمامی درس‌های عملی-نظری، به استثنای درس‌هایی که طبق آخرین سرفصل مصوب، آزمون نهایی ندارد، الزامی است.

۲- استاد موظف است نسبت به ارزیابی صحیح دانشجو، تصحیح برگه‌های امتحانی پایان نیمسال تحصیلی، حفظ و نگهداری برگه‌ها تا پایان نیمسال تحصیلی بعد، اقدام نماید.

تبصره ۲. مدرس درس موظف است در چارچوب ضوابط دانشگاه، ظرف مدت حداکثر ۱۰ روز پس از اعلام گزارش نهایی امتحان در دوره کاردانی و کارشناسی و حداکثر ۲۰ روز پس از اعلام گزارش نهایی امتحان در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی، جهت رسیدگی به اعتراضات مکتوب دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی، اقدام به بازبینی اوراق امتحانی درس نماید و نتیجه آن را به دانشجو و دانشگاه اعلام و ثبت نماید. دانشگاه موظف به ایجاد سامانه الکترونیک و نرم‌افزاری برای اجرایی‌سازی این تبصره می‌باشد.

تبصره ۳. مدرس درس موظف است بر گه های امتحانی و سایر فعالیت های درسی و مستندات آزمون در هر درس را پس از پایان امتحانات به عنوان سوابق درس تا حداقل یک نیمسال تحصیلی نزد خود نگهداری نماید.

تبصره ۴. نمره هر یک از دروس پس از انقضای مدت مذکور و اعلام به آموزش کل غیر قابل تغییر می باشد. در صورت درخواست مدرس جهت تغییر نمره ثبت شده، دانشگاه مطابق ضوابط مصوب خود با دریافت فرم اصلاح نمره و دلایل اشتباه صورت پذیرفته در ثبت نمره توسط مدرس، مجاز به اصلاح نمره می باشد.

ماده ۹. سقف مدت مجاز تحصیل در هر دوره محدود است و با اتمام سنوات مجاز، امکان تحصیل در آن دوره از دانشجو سلب می شود و دانشجو محروم از ادامه تحصیل می شود.

تبصره ۱. مدت مجاز مرخصی های بدون احتساب سنوات که مطابق ضوابط دانشگاه قابل استفاده برای دانشجو می باشد به شرح زیر است:

- مرخصی زایمان برای هر فرزند (مطابق قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوب مجلس شورای اسلامی)، یک نیمسال در طول دوره بارداری و حداکثر ۴ نیمسال پس از زایمان برای مادران دانشجو دارای فرزند زیر دو سال؛
- مرخصی پزشکی، حداکثر دو نیمسال تحصیلی؛
- سایر مصادیق مرخصی تحصیلی (مانند ماموریت همسر یا والدین و ...) حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی.

- دانشجو برای استفاده از مرخصی بدون احتساب در سنوات تحصیلی، لازم است درخواست خود را تا قبل از شروع حذف و اضافه از طریق سامانه جامع آموزشی دانشگاه (سامانه گلستان) به اداره کل آموزش اعلام نماید. ارسال درخواست پس از زمان مقرر موجب حذف آموزشی درس های آن نیمسال می شود.

ماده ۱۰. دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل، باید درخواست انصراف خود را شخصاً یا از طریق وکیل قانونی خود و بصورت رسمی به آموزش دانشگاه تسلیم کند. دانشجو مجاز است فقط برای یکبار و تا حداکثر دو ماه از تاریخ ارائه درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. در غیراینصورت، پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می شود.

۱- دانشجو موظف است درخواست انصراف خود را از طریق سامانه جامع آموزشی دانشگاه (سامانه گلستان) به اداره کل آموزش اعلام نماید.

۲- بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل، با رعایت ضوابط وظیفه عمومی در خصوص دانشجویان مشمول و داشتن سنوات مجاز تحصیلی و ارائه دلائل موجه قابل بررسی است.

۳- دانشجویان اخراج آموزشی، مجاز به ارائه درخواست انصراف نیستند.

۴- دانشجوی منصرف از تحصیل باید به کلیه تعهداتی که در دوران تحصیل به دانشگاه سپرده است، عمل نماید.

تبصره ۱: تصمیم گیری در مورد بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل در محدوده سنوات مجاز تحصیلی و به شرط امکان اتمام واحدهای باقیمانده در سنوات مجاز تحصیلی باقیمانده صرفاً بر عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

۱- ثبت نام نکردن دانشجو در هر نیمسال تحصیلی و ترک تحصیل بدون کسب اجازه از دانشگاه، منجر به ثبت وضعیت عدم مراجعه در سامانه جامع آموزشی دانشگاه و لغو معافیت تحصیلی دانشجویان ذکور مشمول خواهد شد. امکان ادامه تحصیل دانشجو، منوط به موافقت شورای بررسی موارد خاص و نیز اخذ مجوز از سازمان نظام وظیفه برای دانشجویان ذکور مشمول خواهد بود.

۲- در صورت موافقت شورای آموزشی و تحصیلات دانشگاه با درخواست بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از داشتن سنوات تحصیلی مجاز، نیمسالی که دانشجو در آن ثبت نام نکرده است، مرخصی تحصیلی منظور می شود و در صورت نداشتن سنوات تحصیلی، لازم است درخواست وی در شورای بررسی موارد خاص بررسی گردد.

۳- دانشجو موظف است در صورت عدم مراجعه بیش از یک نیمسال تحصیلی، درخواست خود را جهت اخذ مجوز بازگشت به تحصیل، در سامانه جامع امور دانشجویان (سجاد) به نشانی: <http://portal.saorg.ir> برای طرح در شورای بررسی موارد خاص دانشگاه، ثبت نماید. تبصره: درخواست کمیسیون بررسی موارد خاص دانشجویان بین المللی فقط از طریق سامانه ادب به نشانی: my.saorg.ir قابل طرح و پیگیری است.

تبصره ۲. عدم انتخاب واحد در هر نیمسال توسط دانشجو به عنوان انصراف از تحصیل بوده و در صورت عدم پی گیری دانشجو و عدم تعیین تکلیف وضعیت آموزشی دانشجو در آن نیمسال تحصیلی، در پایان همان نیمسال تحصیلی در وضعیت دانشجو به عنوان انصراف از تحصیل اعمال می شود.

- ارائه گواهی اشتغال به تحصیل، منوط به انتخاب واحد دانشجو یا صدور حکم مرخصی تحصیلی است.

ماده ۱۱: دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره قبولی بگذراند، نمره یا نمره های مردودی قبلی در ریزنمرات تحصیلی دانشجو ثبت شده و این نمره ها در میانگین نیمسال و کل دوره محاسبه می شود.

تبصره ۱. دانشگاه مجاز است با درخواست کتبی دانشجو مبنی بر بلااثر نمودن نمره حداکثر یک درس مردودی از میانگین کل دوره موافقت نماید. نمره مردودی درس مذکور در ریز نمرات ثبت و در میانگین نیمسال تحصیلی محاسبه می شود درخواست کتبی دانشجو و حذف درس مردودی صرفاً پس از قبولی در آن درس قابل انجام است. گذراندن دروس با استفاده از ماده مذکور، مشروطی دانشجو در نیمسال های قبل را خنثی نمی کند و شورای هدایت استعداد های درخشان وزارت مجاز است دانشجویی را که از این تبصره استفاده می نماید و به واسطه آن حائز شرایط استعداد درخشان می شود را از شمول تسهیلات خود خارج نماید.

تبصره ۲. تسهیلات این ماده شامل دانشجویانی که به دلیل تقلب و یا حکم انضباطی، نمره مردودی دریافت می کنند، نمی شود.

با توجه به بخشنامه شماره ۱۴۲۳/۱۰۲/۲۱ مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۲۴ معاون محترم آموزشی وزارت عتف به انضمام نامه شماره ۹۰۰۰/۱۱۱۱۲/۲۰۳ مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۰۵ دیوان عدالت اداری با موضوع مغایرت قانون تشخیص دادن احتساب نمرات مردودی دانشجویان در معدل کل ویژه دانشجویان مشمول آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی، بند زیر جایگزین ماده ۱۱ این آیین نامه گردید:

- دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس، نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره قبولی بگذراند، نمره یا نمره های مردودی قبلی در ریز نمرات تحصیلی دانشجو، فقط ثبت و باقی می ماند، اما این نمره ها در محاسبه میانگین کل دوره بی اثر و صرفاً آخرین نمره قبولی در آن درس ملاک محاسبه میانگین کل دوره خواهد بود.

ماده ۱۲. معادل سازی نمرات دروس گذرانده شده برای دانشجویان انصرافی، اخراجی، تغییر رشته ای، انتقالی و یا تغییر رشته توأم با انتقال، با رعایت موارد زیر انجام می شود.

الف) از زمان گذراندن آن درس بیش از ۵ سال نگذشته باشد و حداقل نمره قابل قبول (در دوره کاردانی و کارشناسی ۱۲، در دوره کارشناسی ارشد ۱۴ و در دوره دکتری تخصصی ۱۶) را در دانشگاه یا رشته مبداء کسب کرده باشد.

ب) دروس از دوره یا دوره هایی که منتج به اخذ یک مدرک تحصیلی رسمی شده باشد نمی تواند معادل سازی شود.

ج) به منظور جلوگیری از تضییع حقوق دیگر دانشجویان، دانشگاه بایستی بر اساس شیوه‌نامه مصوب شورای آموزشی دانشگاه برای معادل‌سازی نمرات که در زمان درخواست دانشجویان، کتباً به وی اطلاع‌رسانی می‌کند، ضریب معادل‌سازی نمرات را بر اساس کیفیت و ویژگی‌های دانشگاه یا رشته مبدا و مقصد تعیین و اعمال نماید و نمره معادل‌سازی شده در نمرات دانشگاه مقصد درج شود.

د) به ازای هر ۲۰ واحد از دروس معادل‌سازی شده ۱ نیمسال از سنوات مجاز تحصیلی دانشجویان در دوره کاردانی و کارشناسی کاسته می‌شود.

ه) برای دانشجوی کارشناسی ارشد به ازاء معادل‌سازی هر ۱۲ واحد درسی، یک نیمسال تحصیلی از سنوات مجاز تحصیل وی کسر می‌شود.

۱- دانشگاه قبلی و مدارک تحصیلی دانشجو مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بوده و پذیرش دانشجو در آن از طریق سازمان سنجش آموزش کشور یا با استفاده از تسهیلات پذیرش بدون آزمون (استعداد درخشان) مورد تأیید سازمان سنجش آموزش کشور و یا انتقالی خارج از کشور با تأیید سازمان امور دانشجویان باشد.

۲- دانشجوی متقاضی معادل‌سازی (تطبیق واحد) باید حداکثر تا پایان اولین نیمسال تحصیلی، پیگیر ارسال اصل ریزنمرات تأیید شده دانشگاه قبلی به آموزش دانشگاه باشد، در غیر این صورت معادل‌سازی درس‌ها و نیز ثبت‌نام نیمسال بعد دانشجو امکان‌پذیر نیست.

۳- بررسی و معادل‌سازی (تطبیق عنوان، محتوا و تعداد واحد) درس‌های گذرانده شده دانشجویان انصرافی، اخراجی، تغییر رشته‌ای، انتقالی و یا تغییر رشته توأم با انتقال، در گروه آموزشی رشته جدید انجام می‌شود و فقط درس‌هایی از وی پذیرفته خواهد شد که به تشخیص مدیر گروه آموزشی، سرفصل درس گذرانده شده با محتوای همان درس در برنامه مصوب رشته مورد تقاضا، حداقل ۷۰٪ اشتراک محتوایی داشته باشد.

۴- درخصوص دانشجویان انصرافی و اخراجی که مجدداً در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی پذیرفته می‌شوند، ضمن حفظ حداقل سال‌های مجاز در هر مقطع تحصیلی، حداکثر تا ۵۰ درصد همه درس‌های گذرانده شده دانشجویان در مقاطع مختلف تحصیلی، با رعایت کلیه مقررات، قابل معادل‌سازی و پذیرش است.

۵- معادل‌سازی (تطبیق واحد) درس‌ها در دوره‌های تحصیلات تکمیلی تنها مربوط به درس‌های دوره آموزشی است و آزمون جامع، دفاع از پیشنهاد (پروپوزال)، پایان‌نامه و رساله را شامل نمی‌شود.

۶- درس‌های گذرانده شده در مراکز علمی - کاربردی در صورت یکسان بودن عنوان درس و تعداد واحد و داشتن حداقل نمره قابل قبول در چارچوب مقررات، قابل معادل‌سازی است. دوره‌های پودمانی علمی - کاربردی قابل معادل‌سازی نمی‌باشد.

۷- در تطبیق واحدهای درسی دانشجویان انصرافی، اخراجی و انتقالی خارج از کشور، فقط نمرات درس‌های پذیرفته شده با احتساب در معدل کل و سنوات، در کارنامه دانشجو ثبت می‌شود.

۸- در تطبیق واحد دانشجوی انتقالی، تمامی درس‌های دانشجو در کارنامه ثبت و فقط درس‌هایی که پذیرفته شده است در معدل نیمسال تحصیلی و کل محاسبه و نیمسال‌های مشروطی عیناً در سوابق تحصیلی دانشجو ثبت می‌گردد.

۹- در تطبیق واحد دانشجوی تغییر رشته/گرایش و یا انتقالی توأم با تغییر رشته/گرایش، تمامی درس‌های دانشجو در کارنامه ثبت و فقط نمرات درس‌هایی که از وی پذیرفته شده است، در معدل نیمسال تحصیلی و کل محاسبه می‌شود و نمرات درس‌های پذیرفته نشده، بدون احتساب در میانگین در کارنامه دانشجو باقی می‌ماند. در این حال چنانچه میانگین کل واحدهای پذیرفته نشده کمتر از ۱۲ باشد، جمعاً به عنوان یک نیمسال مشروطی برای دانشجو در رشته جدید منظور می‌شود.

۱۰- مدیران گروه‌های آموزشی ملزم به ثبت تمام درس‌های پذیرفته شده و پذیرفته نشده انتقالی، تغییر رشته و انتقال توأم با تغییر رشته در گزارش تطبیق واحد دانشجو می‌باشند.

۱۱- معادل نمراتی که در معیار صفر تا چهار باشد بدین قرار است: صفر=مردود/ یک=ضعیف (معادل ۱۲)/ دو=متوسط (معادل ۱۴)/ سه=خوب (معادل ۱۶)/ چهار=عالی (معادل ۱۸).

۱۲- پذیرش دو درس یکسان (از نظر عنوان و محتوا) با میزان واحدهای متفاوت، به شرطی امکان پذیر است که میزان واحد درس گذرانده شده بیش از میزان واحد درسی باشد که قرار است تطبیق داده شود. (به طور مثال: درس سه واحدی به جای درس دو واحدی قابل تطبیق است، ولی بالعکس آن امکان پذیر نیست).

۱۳- نمرات درس‌های معادل‌سازی شده، با رعایت سقف تعداد واحدهای مجاز در یک نیمسال تحصیلی (۲۰ واحد در مقطع کارشناسی، ۱۴ واحد در مقطع کارشناسی ارشد، ۱۰ واحد در مقطع دکتری)، به صورت یک نیمسال مستقل در کارنامه تحصیلی دانشجو ثبت شده و در میانگین کل دانشجو محاسبه می‌شود.

۱۴- به ازای درس/ درس‌های معادل‌سازی شده از سنوات مجاز تحصیل دانشجو به نحو زیر کاسته می‌شود:

- دوره کارشناسی: کسر یک نیمسال به ازای هر ۱۲ تا ۲۰ واحد درسی معادل‌سازی شده

- دوره کارشناسی ارشد: کسر یک نیمسال به ازای هر ۸ تا ۱۲ واحد درسی معادل‌سازی شده

- دوره دکتری: کسر یک نیمسال به ازای هر ۶ تا ۱۰ واحد درسی معادل‌سازی شده

۱۵- تطبیق واحد دانشجویان در تمام شرایط فوق‌الذکر به امور مالی دانشگاه ارجاع می‌شود تا امور مالی "بر اساس آیین‌نامه و مقررات مربوطه" نسبت به مشخص کردن وضعیت شهریه دانشجویان اقدام نماید.

۱۶- ضریب معادل‌سازی نمرات سایر دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، با رعایت موارد فوق و در چارچوب مصوب شورای تخصصی هر یک از گروه‌های آموزشی از «۰/۸۴ تا ۱» قابل اعمال است. ضمناً اعمال ضریب برای تطبیق واحد، نباید موجب ایجاد مشروطی جدید دانشجو شود.

ماده ۱۳. برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری درباره تقویم آموزشی، چگونگی اعلام و ثبت نمره، زمان حذف و اضافه، حذف اضطراری دروس، نحوه اعتراض به نتایج امتحانات، تاریخ تجدید نظر و دیگر موضوعات اجرایی، طبق شیوه‌نامه اجرایی دانشگاه موضوع ماده ۵۱ این آیین‌نامه انجام می‌شود.

۱- تقویم آموزشی دانشگاه در برگیرنده برنامه زمانی مهم‌ترین فعالیت‌های آموزشی دانشگاه در یک سال تحصیلی است که حداکثر تا پایان خردادماه هر سال و قبل از آغاز سال تحصیلی جدید توسط معاونت آموزشی دانشگاه تهیه می‌شود و به تصویب شورای آموزشی و تحصیلات دانشگاه می‌رسد.

۲- در تنظیم تقویم آموزشی، برنامه زمانی اجرای موارد مهمی نظیر: انتخاب واحد، شروع کلاس‌ها، حذف و اضافه، آزمون‌های میان ترم، حذف اضطراری، هفته جبرانی، امتحانات پایان نیمسال تحصیلی و ... تعیین و در وب سایت دانشگاه بارگذاری خواهد شد و تمامی دانشجویان، استادان و کارکنان دانشگاه موظف به رعایت مفاد آن هستند.

۳- دانشجو می‌تواند در هر نیمسال تحصیلی، فقط در بازه زمانی حذف و اضافه (طبق تقویم آموزشی مصوب دانشگاه) حداکثر دو درس حذف و دو درس اضافه نماید، مشروط بر آنکه تعداد واحدهای باقیمانده در حد مجاز باشد.

۴- در صورت اضطرار دانشجو می‌تواند تا دو هفته به شروع امتحانات پایان نیمسال تحصیلی، درس/ درس‌های غیرعملی خود را حذف نماید، مشروط بر آنکه تعداد واحدهای باقیمانده در حد مجاز باشد.

۵- در شرایط خاص، درخواست حذف آموزشی درس/ درس‌های یک نیمسال تحصیلی در صورت نظر مساعد مدیر گروه آموزشی، در شورای آموزشی دانشکده مربوطه بررسی و تصمیم‌گیری می‌شود.

۶- در صورت حذف درس با نظر شورا (به هر دلیل) دانشجو موظف است برای انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین، هزینه مربوط به آن را بر اساس شهریه درس‌ها در سال اخذ درس پرداخت نماید.

۷- در صورتی که تا قبل از اتمام مهلت حذف و اضافه، نمره درسی اعلام نشده باشد، دانشجوی مقطع کارشناسی نمی‌تواند بیش از ۲۰ واحد اخذ نماید و در صورتی که با اعلام نمره درس ناتمام، فرد مشروط شود، باید در زمان حذف و اضافه تعداد واحد بیشتر از سقف ۱۴ واحد درسی را حذف نماید.

۸- مدرس هر درس موظف است، نمره نهایی هر درس را، با لحاظ نمودن مهلت حداقل ۴۸ ساعته برای بررسی تقاضای تجدید نظر دانشجویان از طریق سامانه جامع آموزشی دانشگاه، حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ برگزاری امتحان پایان نیمسال آن درس، تأیید کند.

۹- دانشجو می‌تواند در مدت تعیین شده توسط مدرس، تقاضای تجدید نظر در نمره خود را در سامانه جامع آموزشی دانشگاه ثبت کند. مدرس درس موظف است تا پیش از ثبت نهایی و قفل نمرات، به بررسی تقاضای تجدید نظر دانشجویان اقدام نماید.

۱۰- آخرین مهلت ارائه نمره درس‌های پایان‌نامه، پروژه پایانی، طرح و رساله نهایی، پژوهش‌های عملی، کارآموزی و کارورزی در مقطع کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته)، در نیمسال اول هر سال تحصیلی ۳۰ بهمن‌ماه، در نیمسال دوم هر سال تحصیلی ۳۱ تیرماه و در دوره تابستان ۳۱ شهریورماه خواهد بود.

۱۱- دانشجو موظف است در درسی که با تأیید استاد مربوط، لزوم ادامه درس در نیمسال بعد وجود دارد، در اولین نیمسال تحصیلی پس از اخذ آن درس، ثبت‌نام تمدید را با همان استاد درس انجام دهد و شهریه ثابت و متغیر مربوط را برابر مقررات بپردازد. در صورت عدم تمدید، برای آن درس نمره صفر منظور خواهد شد.

۱۲- در صورتی که پس از تمدید درس ناتمام، دانشجو موفق به اتمام آن درس نشود، وی می‌تواند برای اتمام درس با رعایت پیوستگی نیمسال‌ها (و یا در صورت لزوم دوره‌های تابستانی)، به طور مکرر تا زمانی که سنوات تحصیلی اجازه می‌دهد، به تمدید درس بپردازد.

۱۳- آخرین مهلت ارائه نمرات نیمسال اول تحصیلی در مقطع کارشناسی ارشد، پایان اسفندماه و در مقطع دکتری پایان فروردین‌ماه سال بعد و در نیمسال دوم هر سال تحصیلی ۱۵ شهریورماه خواهد بود.

۱۴- آموزش دانشکده پس از اتمام امتحانات پایان هر نیمسال تحصیلی، موظف به پیگیری ثبت نهایی نمرات دانشجویان در سامانه جامع آموزشی دانشگاه است.

۱۵- اگر عضو هیئت علمی/ مدرس مدعو در زمان مقرر، نمرات را در سامانه جامع آموزشی دانشگاه تأیید نکند، درج نمرات توسط اداره کل آموزش و تحصیلات تکمیلی دانشگاه قفل خواهد شد.

۱۶- رسیدگی به امور مربوط به تغییر نمره حداکثر دو ماه پس از اعلام نمره از سوی استاد درس، طبق فرایند و ضوابط مصوب شورای آموزشی دانشگاه انجام می‌شود و پس از مهلت مقرر، نمرات قطعی و غیرقابل تغییر است.

۱۷- اخذ مرخصی در نخستین نیمسال تحصیلی توصیه نمی‌شود.

بخش دوم: مواد اختصاصی

الف - دوره‌های تحصیلی کاردانی و کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته)

ماده ۱۴. مدت مجاز تحصیل در دوره‌های تحصیلی کاردانی (پیوسته و ناپیوسته) و کارشناسی ناپیوسته ۴ نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته ۸ نیمسال است.

جدول زمان‌بندی مراحل مختلف تحصیلی کارشناسی پیوسته و ناپیوسته

تبصره ۱. دانشگاه اختیار دارد، مدت مجاز را برای دوره کاردانی (پیوسته و ناپیوسته) و کارشناسی ناپیوسته حداکثر ۱ نیمسال و برای دوره کارشناسی پیوسته حداکثر تا ۲ نیمسال افزایش دهد.

۱- شورای آموزشی و تحصیلات دانشگاه با افزایش مدت مجاز تحصیل برای نیمسال پنجم تمامی دانشجویان دوره کارشناسی ناپیوسته موافقت دارد و برای نیمسال ششم و بعد از آن در اختیار شورای بررسی موارد خاص است.

۲- ادامه تحصیل دانشجویان مشمول خدمت نظام وظیفه دوره کارشناسی ناپیوسته در نیمسال هفتم و بعد از آن، منوط به اخذ مجوز از نظام وظیفه است.

۳- شورای آموزشی و تحصیلات دانشگاه با افزایش مدت مجاز تحصیل برای نیمسال‌های نهم و دهم تمامی دانشجویان دوره کارشناسی پیوسته موافقت دارد و برای نیمسال یازدهم و بعد از آن در اختیار شورای بررسی موارد خاص است.

۴- ادامه تحصیل دانشجویان مشمول خدمت نظام وظیفه دوره کارشناسی پیوسته در نیمسال یازدهم و بعد از آن، منوط به اخذ مجوز از نظام وظیفه است.

۵- در مواردی که دانشجو موفق به گذراندن درس‌های مصوب رشته در مدت مجاز تحصیل و مدت اضافه شده توسط شورای آموزشی و تحصیلات دانشگاه نشود، لازم است درخواست افزایش سنوات تحصیلی را حداقل ۳ ماه قبل از اتمام سنوات تحصیلی، از طریق سامانه جامع امور دانشجویان (سجاد) به نشانی: <http://portal.saorg.ir> به شورای بررسی موارد خاص دانشگاه ارائه دهد. در غیر اینصورت با وی طبق مقررات رفتار خواهد شد.

تبصره: درخواست شورای بررسی موارد خاص دانشجویان بین‌المللی فقط از طریق سامانه ادب به نشانی: my.saorg.ir قابل طرح و پیگیری است.

تبصره ۲: در صورت افزایش سنوات موضوع تبصره ۱ این ماده و موجه نبودن آن از نظر دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت سنوات غیرمجاز، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم‌گیری می‌شود.

تبصره ۳. نیمسال‌هایی که دانشجو بابت افزایش سنوات، شهریه پرداخت می‌کند از مدت تعهد خدمت آموزش رایگان وی کسر می‌شود.

تبصره ۴. حداقل مدت مجاز برای دانش‌آموختگی در دوره کارشناسی پیوسته ۶ نیمسال تحصیلی می‌باشد.

ماده ۱۵. تحصیل همزمان دانشجوی دوره کاردانی و کارشناسی به شیوه حضوری در کلیه دانشگاه‌ها (دولتی و غیردولتی) و کلیه دوره‌های تحصیلی ممنوع است.

تبصره ۱. دانشجوی دوره کارشناسی می‌تواند همزمان در شیوه‌های غیرحضوری کاردانی و کارشناسی که منتهی به مدرک تحصیلی رسمی می‌شود، تحصیل کند.

تبصره ۲. تحصیل همزمان دانشجویان استعدادهای درخشان دوره کارشناسی بر اساس مصوبات شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت انجام می‌شود.

ماده ۱۶. نمره ارزشیابی از هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می‌شود و حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ و میانگین کل قابل قبول در هر نیمسال ۱۲ است و چنانچه میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۲ باشد؛ آن نیمسال، مشروط تلقی می‌شود. چنانچه دانشجو در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته دو نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته ۳ نیمسال اعم از متوالی یا متناوب، مشروط شود از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۱. تعداد واحدهای درسی قابل اخذ توسط دانشجو و شرایط آن در نیمسال پس از مشروطی مطابق ضوابط دانشگاه مندرج در شیوه‌نامه اجرایی دانشگاه (موضوع ماده ۵۱ این آیین‌نامه) و با رعایت مفاد ماده ۱۷ این آیین‌نامه انجام می‌شود.

۱- تعداد واحد دارای نمره (اعم از نمره قبولی و مردودی) در هر نیمسال تحصیلی، ملاک بررسی وضعیت مشروطی دانشجو است.

۲- دانشجوی مشروط در نیمسال پس از مشروطی، حداکثر می‌تواند ۱۴ واحد درسی انتخاب کند.

۳- اگر دانشجویی در نیمسال پس از مشروطی، به هر دلیلی (حذف ترم، اخذ مرخصی و ...) وقفه تحصیلی داشته باشد، در اولین نیمسال پس از شروع مجدد تحصیل (به استثنای آخرین نیمسال تحصیلی)، حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد را ندارد.

ماده ۱۷. انتخاب حداقل ۱۲ واحد درسی در هر نیمسال تحصیلی برای دانشجو الزامی است.

تبصره ۱. حداکثر واحد درسی قابل اخذ در هر نیمسال تحصیلی ۲۰ واحد و در بازه تابستان ۶ واحد است.

تبصره ۲. اگر میانگین نمرات دانشجویی در نیمسال تحصیلی حداقل ۱۷ باشد، با تأیید گروه آموزشی در نیمسال تحصیلی بعد می‌تواند حداکثر تا ۲۴ واحد درسی اخذ نماید.

تبصره ۳. در نیمسال تحصیلی آخر که دانشجو صرفاً ۲۴ واحد درسی باقیمانده دارد می‌تواند صرف نظر از میانگین کل (کمتر از ۱۰ نباشد) و مشروطی، ۲۴ واحد درسی را اخذ نماید.

۱- منظور از نیمسال آخر برای دانش‌آموختگی، آن است که تمامی واحدهای باقیمانده برای اتمام تحصیل، در همان نیمسال اخذ شود و هیچ واحدی برای فارغ‌التحصیلی باقی نمانده باشد.

۲- حداکثر واحد برای دانشجویان نیمسال آخر ۲۴ واحد است. در صورت باقی‌ماندن حتی یک درس به صورت معرفی به استاد، علاوه بر رعایت پیش‌نیازی درس‌ها، انتخاب بیش از ۲۰ واحد توسط دانشجویان دارای معدل کمتر از ۱۷ و بیش از ۱۴ واحد توسط دانشجویان مشروط، مجاز نیست.

تبصره ۴. در شرایط خاص که دانشجو با گذراندن حداکثر ۸ واحد درسی دانش‌آموخته می‌شود، با تأیید گروه آموزشی، می‌تواند واحدهای مذکور را در بازه تابستان اخذ کند.

تبصره ۵. بازه تابستان، به عنوان نیمسال تحصیلی محسوب نمی‌شود نمرات درس‌ها که دانشجو در بازه تابستان می‌گذراند، تنها در میانگین کل دانشجو محاسبه می‌شود و نمرات کسب شده در بازه تابستان، مشمول ضوابط مشروطی این آیین‌نامه یا تبصره ۲ این ماده نمی‌شود.

تبصره ۶: نمرات دانشجو در نیمسالی که الزاماً کمتر از ۱۲ واحد انتخاب می‌کند و کسر بودن واحدها خارج از اراده اوست،

همانند دروس بازه تابستانی در میانگین کل او محاسبه می‌شود و چنانچه میانگین نیمسال کمتر از ۱۲ کسب کند آن نیمسال جزو مشروطی محسوب نمی‌شود و همچنین در صورت کسب میانگین بالای ۱۷ مشمول تبصره ۲ همین ماده نمی‌شود ولی آن نیمسال جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو محسوب می‌شود.

- در صورتی که دانشگاه به هر دلیل - از جمله غیبت موجه در جلسات امتحانی پایان نیمسال تحصیلی - با حذف واحدهای درسی دانشجو موافقت کند و این امر منجر به کاهش تعداد واحدهای دانشجو از حدنصاب شود، آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی وی محسوب می‌شود؛ اما اگر میانگین نمرات دانشجو کمتر از ۱۲ شد، مشروط نیست و اگر ۱۷ و بالاتر شد، نمی‌تواند در نیمسال بعد بیشتر از ۲۰ واحد انتخاب کند.

تبصره ۷. دانشجو نمی‌تواند همزمان از مفاد تبصره ۳ و ۴ این ماده استفاده کند.

تبصره ۸. در صورتی که دانشجو برای دانش‌آموختگی حداکثر دو درس نظری تا سقف ۴ واحد درسی باقیمانده داشته باشد، با تأیید گروه آموزشی می‌تواند آن دو درس را به صورت معرفی به استاد در آن نیمسال تحصیلی یا بازه تابستان اخذ کند.

تبصره ۹. چنانچه دانشجو قبلاً یک درس عملی - نظری را اخذ ولی نمره قبولی کسب نکرده است اما دوره عملی آن درس را گذرانده باشد، می‌تواند با رعایت مفاد تبصره ۸ این ماده بخش نظری آن درس را بصورت معرفی به استاد اخذ نماید.

۱- ملاک گذراندن دوره عملی یک درس عملی - نظری، تأیید استاد درس و مدیر گروه آموزشی مربوط است.

۲- تعداد واحد درس نظری و نیز بخش نظری درس‌های عملی - نظری، مبنای محاسبه سقف ۴ واحد مجاز برای اخذ حداکثر دو درس به صورت معرفی به استاد است.

۳- دانشجوی واجد شرایط بهره‌مندی از تسهیلات معرفی به استاد، می‌تواند با موافقت گروه آموزشی و با هماهنگی آموزش دانشگاه، پس از انجام امور اداری مربوطه، در بازه‌های مندرج در تقویم آموزشی مصوب دانشگاه و یا همزمان با امتحانات پایان دوره تابستان امتحان دهد.

۴- دانشجو موظف است حداقل دو هفته قبل از امتحان درس معرفی به استاد طبق تقویم آموزشی، انتخاب واحد درس معرفی به استاد را انجام دهد.

۵- چنانچه دانشجو به هر دلیلی در تاریخ تعیین شده برای امتحان درس معرفی به استاد مراجعه نکند، مجاز به اخذ مجدد درس به صورت معرفی به استاد نخواهد بود.

۶- در صورت درخواست دانشجو همراه با ارائه مدارک و مستندات درخصوص علت عدم شرکت در جلسه امتحان و تأیید مدیر گروه آموزشی مربوطه، صرفاً برای یکبار دیگر دانشجو مجاز به شرکت در امتحان نوبت بعدی درس معرفی به استاد در همان نیمسال تحصیلی می‌باشد.

۷- استاد درس معرفی به استاد موظف است نمره نهایی درس را، با لحاظ نمودن مهلت حداقل ۴۸ ساعته برای بررسی تقاضای تجدید نظر دانشجو از طریق سامانه جامع آموزشی دانشگاه، حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ برگزاری امتحان آن درس، تأیید کند و برگه‌های امتحانی را تا پایان نیمسال تحصیلی بعد نزد خود نگهداری کند.

۸- دانشجو می‌تواند در مدت تعیین شده توسط مدرس، تقاضای تجدید نظر در نمره خود را در سامانه جامع آموزشی دانشگاه ثبت کند. مدرس درس موظف است تا پیش از ثبت نهایی و قفل نمرات، به بررسی تقاضای تجدید نظر دانشجویان اقدام نماید.

۹- دانشجویان مشمول تبصره ۸ ماده ۱۷ تنها یکبار امکان بهره‌مندی از تسهیلات معرفی به استاد را در طول دوره تحصیل خواهند داشت. در صورت عدم اخذ نمره قبولی در درس/درس‌های اخذ شده به صورت معرفی به استاد، دانشجو موظف است درس/درس‌های باقیمانده را در سنوات مجاز تحصیلی، اخذ و در کلاس‌های مربوط به آن شرکت نماید.

ماده ۱۸: دانشجو می‌تواند در صورت موافقت دانشگاه، یک هفته قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال، صرفاً یک درس نظری را در بازه زمانی تعیین شده توسط دانشگاه، حذف کند.

تبصره ۱. در صورتی که دانشگاه به هر دلیل با حذف واحدهای درسی دانشجو موافقت کند و این امر منجر به کاهش تعداد واحدهای دانشجو از حدنصاب شود، آن نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی وی محسوب می‌شود. چنانچه در این نیمسال، دانشجو میانگین کمتر از ۱۲ را کسب کند آن نیمسال جزو مشروطی محسوب نمی‌شود و همچنین در صورت کسب میانگین بالای ۱۷ مشمول تبصره ۲ ماده ۱۷ نمی‌شود.

تبصره ۲. در صورت اخذ مجدد درس موضوع این ماده و عدم تأیید عذر موجه دانشجو توسط دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت اخذ مجدد این درس، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم‌گیری می‌شود.

ماده ۱۹. دانشجو می‌تواند با رعایت سنوات مجاز تحصیل، در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته، یک نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته تا دو نیمسال با تقاضای کتبی و موافقت دانشگاه از مرخصی تحصیلی با احتساب در سنوات مجاز تحصیلی استفاده نماید.

- دانشجو موظف است تقاضای مرخصی خود را حداکثر تا آغاز بازه زمانی حذف و اضافه همان نیمسال در سامانه جامع آموزشی دانشگاه ثبت کند، در غیراینصورت وی مشمول مفاد تبصره ۲ ماده ۱۰ خواهد شد.

ماده ۲۰. دانشجوی دوره‌های کاردانی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته می‌تواند در صورت دارا بودن شرایط زیر «در همان دانشگاه» و در صورت موافقت دانشگاه، مشروط به امکان ادامه تحصیل در «سنوات مجاز باقیمانده»، رشته تحصیلی خود را تغییر دهد.

۱. نمره اکتسابی دانشجو در آزمون سراسری گروه آزمایشی ذی ربط از نمره خام آخرین فرد پذیرفته شده در آن رشته/گرایش در دانشگاه و در سال پذیرش (با تأیید سازمان سنجش آموزش کشور)، کمتر نباشد.

۲. ادامه تحصیل متقاضی در رشته قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد.

۳. حداقل ۱/۶ و حداکثر ۲/۳ واحدهای درسی دوره را گذرانده باشد.

۴. دانشجو در هر دوره تحصیلی فقط یک بار می‌تواند با رعایت ضوابط تغییر رشته دهد.

تبصره ۱. تغییر رشته یا گرایش در دوره کاردانی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته، فقط در رشته‌ها یا گرایش‌های همان مجموعه امتحانی مجاز است.

تبصره ۲. در صورت تغییر رشته، معادل‌سازی دروس مطابق با ضوابط ماده ۱۲ این آیین‌نامه قابل انجام است.

تبصره ۳. تغییر رشته دانشجویی که پذیرش وی در دوره تحصیلی از طریق بدون آزمون (پذیرش با سوابق تحصیلی) باشد به رشته‌هایی که پذیرش در آنها از طریق آزمون سراسری صورت گرفته باشد (پذیرش با آزمون)، ممنوع است.

۱- دانشجوی متقاضی تغییر رشته باید درخواست خود را در نیمسال اول سال تحصیلی از اول آبان‌ماه تا آخر آذرماه و در نیمسال دوم سال تحصیلی از اول خردادماه تا آخر تیرماه ارائه نماید.

۲- احکام پیشین شورای بررسی موارد خاص و یا شورای آموزشی و تحصیلات دانشگاه در خصوص دانشجوی متقاضی تغییر رشته، به قوت خود در سابقه تحصیلی وی باقی می‌ماند.

۳- پس از صدور حکم موافقت با تغییر رشته، دانشجو باید تا قبل از حذف و اضافه نیمسال بعدی، نسبت به تطبیق واحدهای گذرانده خود اقدام نماید. مسئولیت عدم انجام به موقع تطبیق واحد، با شخص دانشجو خواهد بود.

۴- دانشجویی که با تقاضای تغییر رشته او موافقت شده، مجاز است تا قبل از ثبت‌نام و انتخاب واحد در رشته یا گرایش جدید، تقاضای انصراف از تغییر رشته خود را به آموزش دانشگاه ارائه نماید. در غیر اینصورت، پس از انقضای مهلت مقرر حکم صادره غیرقابل تغییر است.

ماده ۲۱. تغییر رشته یا انتقال دانشجو از دانشگاه غیردولتی به دولتی، از شهریه‌پرداز به رایگان، از غیرحضور به نیمه حضوری و حضوری، و از نیمه حضوری به حضوری، از پذیرش سوابق تحصیلی به پذیرش با آزمون ممنوع است ولی عکس آن مجاز است.

ماده ۲۲. دانشگاه موظف است در تحقق رویکرد شاگرد پروری و نقش مربیگری اعضای هیئت علمی برای هدایت تحصیلی دانشجویان از زمان پذیرش، یکی از اعضای هیئت علمی مرتبط با رشته تحصیلی دانشجو را به عنوان «راهنمای (مشاور) آموزشی» به صورت رسمی تعیین و بر اساس شیوه‌نامه مصوب وزارت که به همین منظور ابلاغ می‌شود، اقدام نماید.

۱- مدیر گروه آموزشی موظف است با تأیید شورای تخصصی گروه آموزشی، نسبت به تعیین یکی از اعضای هیئت علمی به عنوان «راهنمای آموزشی» دانشجویان هر ورودی در هر رشته، اقدام کرده و به معاونت آموزشی دانشکده اعلام نماید.

۲- راهنمای آموزشی، وظیفه هدایت تحصیلی دانشجویان تحت راهنمایی خود را تا زمان دانش‌آموختگی، براساس شیوه‌نامه مصوب وزارت عتف بر عهده دارد.

۳- تأکید می‌شود راهنمای آموزشی برای اطلاع‌رسانی و هدایت تحصیلی دانشجویان از ظرفیت فضای مجازی نیز استفاده کند.

ماده ۲۳. در صورتی که دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کارشناسی پیوسته حداقل ۶۸ واحد درسی (شامل حداکثر ۱۰ واحد دروس عمومی) را با نمره قبولی بگذراند و میانگین کل واحدهای گذرانده شده وی ۱۲ یا بالاتر باشد، می‌تواند مدرک دوره کاردانی همان رشته را دریافت کند. در غیر این صورت به چنین دانشجویی و همچنین به دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته، فقط یک گواهی مبنی بر تعداد واحدهای گذرانده شده داده می‌شود.

تبصره ۱. در رشته‌های فنی و مهندسی واژه «مهندسی» از عنوان رشته برای دانشجویان مشمول دریافت کاردانی بین مقطعی حذف می‌شود مگر در موارد استثناء که کلمه مهندسی از ارکان اصلی رشته می‌باشد (مانند رشته مهندسی پزشکی).

تبصره ۲. در صورتی که دانشجو تعداد بیش از ۶۸ واحد درسی را گذرانده باشد، ضمن رعایت مفاد این ماده، نمرات درس‌ها در میانگین محاسبه می‌شود که تأثیر مثبت داشته باشد.

تبصره ۳. مدرک کاردانی حسب تقاضای رسمی دانشجو و صرف نظر از وجود دوره کاردانی مصوب در آن رشته یا مجری بودن دانشگاه محل تحصیل دانشجو، صادر می‌شود.

ماده ۲۴. ملاک دانش‌آموختگی برای دوره‌های کاردانی پیوسته و ناپیوسته، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته، گذراندن کلیه واحدهای دوره و داشتن میانگین کل حداقل ۱۲ در پایان دوره است.

تبصره ۱: چنانچه میانگین کل دانشجوی کاردانی یا کارشناسی پس از گذراندن تمام واحدهای درسی دوره کمتر از ۱۲ باشد، تنها یک نیمسال «با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی» به وی فرصت داده می‌شود تا مجدداً با انتخاب حداکثر ۱۶ واحد از درس‌های تخصصی و پایه که در آن نمره قبولی بین ۱۰ تا ۱۲ را کسب کرده است، میانگین کل دوره را به حداقل ۱۲ برساند تا امکان دانش‌آموختگی بیابد در غیر این صورت دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود پرداخت هزینه این دروس برای دانشجویان مشمول آموزش رایگان، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم‌گیری می‌شود.

ماده ۲۵. تاریخ دانش‌آموختگی، زمان ثبت آخرین نمره درس دانشجو در آموزش دانشگاه است.

۱- تاریخ دانش‌آموختگی برای تمامی دانشجویان؛ ۳۰ بهمن ماه (برای فارغ‌التحصیلان نیمسال اول)، ۳۱ تیرماه (برای فارغ‌التحصیلان نیمسال دوم)، ۳۱ شهریورماه (برای فارغ‌التحصیلان دوره تابستان) است.

۲- تاریخ دانش‌آموختگی برای دانشجویانی که با اخذ درس به صورت معرفی به استاد فارغ‌التحصیل می‌شوند، زمان ثبت آخرین نمره درس معرفی به استاد در سامانه جامع آموزشی دانشگاه است.

ب- دوره کارشناسی ارشد

ماده ۲۶. مدت مجاز تحصیل در دوره کارشناسی ارشد ۴ نیمسال تحصیلی است و تحصیل در این دوره تمام وقت است.

جدول زمان بندی مراحل مختلف تحصیلی مقطع کارشناسی ارشد

تبصره ۱. مدت مجاز تحصیل می تواند تا حداکثر ۱ نیمسال تحصیلی با تأیید دانشگاه افزایش یابد.

تبصره ۲: در صورت افزایش سنوات موضوع تبصره ۱ این ماده و موجه نبودن آن از نظر دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجویی مشمول آموزش رایگان جهت سنوات غیرمجاز، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

۱- شورای آموزشی و تحصیلات دانشگاه با افزایش مدت مجاز تحصیل برای نیمسال پنجم تمامی دانشجویان دوره کارشناسی ارشد موافقت دارد و برای نیمسال ششم و بعد از آن در اختیار شورای بررسی موارد خاص است.

۲- ادامه تحصیل دانشجویان مشمول خدمت نظام وظیفه دوره کارشناسی ارشد در نیمسال هفتم و بعد از آن، منوط به اخذ مجوز از نظام وظیفه است.

۳- در مواردی که دانشجو موفق به گذراندن درس های مصوب رشته در مدت مجاز تحصیل و مدت اضافه شده توسط دانشگاه نشود، لازم است درخواست افزایش سنوات تحصیلی را حداقل ۳ ماه قبل از اتمام سنوات تحصیلی، از طریق سامانه جامع امور دانشجویان (سجاد) به نشانی: <http://portal.saorg.ir> به شورای بررسی موارد خاص دانشگاه ارائه دهد، در غیر این صورت با وی طبق مقررات رفتار خواهد شد.

تبصره: درخواست شورای بررسی موارد خاص دانشجویان بین المللی فقط از طریق سامانه ادب به نشانی: my.saorg.ir قابل طرح و پیگیری است.

ماده ۲۷. دانشجو می تواند در صورت تأیید دانشگاه با احتساب سنوات تحصیل، یک نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

ماده ۲۸. تحصیل همزمان دانشجوی دوره کارشناسی ارشد در کلیه شیوه های آموزشی و در کلیه دوره های تحصیلی دانشگاه ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.

ماده ۲۹. نمره ارزشیابی هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می شود و حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۲ است. میانگین قابل قبول در هر نیمسال ۱۴ است و چنانچه میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۴ باشد دانشجو در آن نیمسال مشروط تلقی می شود. ۲ نیمسال مشروطی اعم از متوالی یا متناوب، در دوره کارشناسی ارشد منجر به محرومیت از تحصیل دانشجو می شود.

ماده ۳۰. اخذ حداقل ۸ واحد درسی تا حداکثر ۱۴ واحد درسی در هر نیمسال تحصیلی توسط دانشجو الزامی است.

۱- دوره کارشناسی ارشد شامل ۲۸ تا ۳۲ واحد درسی است. در رشته های خاص، تعداد واحدهای درسی طبق سرفصل مصوب بیش از ۳۲ واحد درسی است.

۲- ثبت نام نکردن دانشجو در هر نیمسال تحصیلی و ترک تحصیل بدون کسب اجازه از دانشگاه، منجر به ثبت وضعیت عدم مراجعه - ۶ ماه بعد از حداکثر مهلت اعلام نمرات آخرین نیمسال تحصیلی - در سامانه جامع آموزشی دانشگاه و لغو معافیت تحصیلی دانشجویان ذکور مشمول خواهد شد. امکان ادامه تحصیل دانشجو، منوط به موافقت شورای بررسی موارد خاص و نیز اخذ مجوز از سازمان نظام وظیفه برای دانشجویان ذکور مشمول خواهد بود.

۳- اخذ درس های کارشناسی ارشد به صورت معرفی به استاد مجاز نیست.

تبصره ۱. دانشجوی در نیمسال آخر تحصیلی از شرط اخذ حداقل واحد آموزشی معاف است.

تبصره ۲. در صورتی که دانشگاه به هر دلیل با حذف واحدهای درسی دانشجوی موافقت کند و این امر منجر به کاهش تعداد واحدهای دانشجوی از حدنصاب شود، آن نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی وی محسوب می شود. اما در مشروط شدن دانشجوی بی تأثیر است.

ماده ۳۱. در شرایط اضطرار، حذف یک درس با درخواست کتبی دانشجوی و تأیید دانشگاه، قبل از شروع امتحانات و با رعایت و احتساب آن نیمسال در سنوات تحصیلی امکان پذیر است.

ماده ۳۲. دانشجوی موظف است مطابق با ضوابط دانشگاه تا قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، استاد راهنما و پیشنهاد (پروپوزال) خود را (با نظر استاد راهنما) به تصویب دانشگاه برساند. در صورت عدم تصویب پیشنهاد در موعد مقرر در دانشگاه، دانشجوی مشمول امتیازات تبصره ۲ ماده ۲۶ این آیین نامه نمی شود و سنوات دانشجوی موضوع تبصره ۲ ماده ۲۶ موجه قلمداد نمی شود. چنانچه دانشجوی تا پایان نیمسال تحصیلی چهارم پیشنهاد خود را به تصویب دانشگاه نرساند، از ادامه تحصیل محروم می شود.

- ورود دانشجویان به مرحله پژوهشی، در چارچوب **شیوه نامه فعالیت های دوره پژوهشی دانشجویان دوره کارشناسی ارشد دانشگاه علم و فرهنگ** است.

ماده ۳۳. چنانچه دانشجوی در رشته یا گرایشی غیرمرتبط با رشته دوره کارشناسی خود مطابق ضوابط وزارت پذیرفته شود ملزم به گذراندن حداکثر ۱۲ واحد درسی جبرانی طبق نظر گروه آموزشی است. پرداخت هزینه توسط دانشجوی (اعم از روزانه یا شهریه پرداز) برای دروس جبرانی توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

تبصره ۱. گروه آموزشی مربوطه، درس و تعداد واحد آن را بر اساس میزان مرتبط بودن رشته تحصیلی تعیین می کند.

۱- شورای تخصصی گروه آموزشی برای دانشجویانی که مقطع تحصیلی کارشناسی آنها متجانس و مرتبط با رشته تحصیلی دوره کارشناسی ارشد نباشد، درس های جبرانی متناسب با رشته تحصیلی دانشجوی تعیین و ارائه می نماید.

۲- درس های جبرانی باید در دو نیمسال اول تحصیل و در مقطع کارشناسی ارائه گردد، به طوری که در پایان نیمسال دوم درس جبرانی برای دانشجوی نمانده باشد.

۳- در صورت اخذ درس جبرانی، رعایت سقف مجاز واحدها در نیمسال مربوطه در چارچوب سنوات مجاز تحصیلی الزامی است.

تبصره ۲. دانشجوی بایستی دروس جبرانی را با حضور در کلاس های دایر دوره کارشناسی (همان دانشگاه یا به صورت مهمانی) بگذراند و دانشگاه نمی تواند برای این دروس کلاس جدید برگزار نماید.

ماده ۳۴. «تغییر رشته» یا «انتقال» دانشجوی دوره کارشناسی ارشد در همان دانشگاه یا سایر دانشگاه ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است. اما تغییر گرایش فقط در همان مجموعه امتحانی و در صورت کسب نمره مجاز در آزمون مطابق اعلام سازمان سنجش آموزش کشور با تأیید دانشگاه و در همان دانشگاه با تأیید دانشگاه مجاز می باشد.

۱- دانشجوی متقاضی واجد شرایط تغییر گرایش باید درخواست خود را در نیمسال اول سال تحصیلی از اول آبان ماه تا آخر آذرماه و در نیمسال دوم سال تحصیلی از اول خردادماه تا آخر تیرماه ارائه نماید.

۲- احکام پیشین شورای بررسی موارد خاص و یا شورای آموزشی و تحصیلات دانشگاه در خصوص دانشجوی متقاضی تغییر گرایش، به قوت خود در سابقه تحصیلی وی باقی می‌ماند.

۳- پس از موافقت گروه‌های آموزشی مبدأ و مقصد با تغییر گرایش، دانشجو باید تا قبل از حذف و اضافه نیمسال بعدی، نسبت به تطبیق واحدهای گذرانده خود اقدام نماید. مسئولیت عدم انجام به موقع تطبیق واحد، با شخص دانشجو خواهد بود.

۴- دانشجویی که با تقاضای تغییر گرایش او موافقت شده، مجاز است تا قبل از ثبت نام و انتخاب واحد در گرایش جدید، تقاضای انصراف از تغییر گرایش خود را به آموزش دانشگاه ارائه نماید. در غیر اینصورت، پس از انقضای مهلت مقرر حکم صادره غیرقابل تغییر است.

ماده ۳۵. دانشجو پس از انجام کار تحقیقاتی خود و تدوین پایان نامه و تأیید استاد راهنما، مجاز است در حضور هیئت داوران از پایان نامه خود دفاع کند.

ماده ۳۶. نمره پایان نامه در میانگین کل محاسبه نمی‌شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می‌شود:

- مردود (کمتر از ۱۴)

- قبول با درجه؛ متوسط (۱۵/۹۹ - ۱۴)، خوب (۱۶-۱۷/۹۹)، خیلی خوب (۱۸-۱۸/۹۹) و یا عالی (۱۹-۲۰)

تبصره ۱: تغییر نمره پایان نامه که توسط هیئت داوران تأیید شده است توسط سایر مراجع دانشگاه، به هیچ عنوان مجاز نیست.

تبصره ۲. حداکثر زمان اصلاح پایان نامه پس از برگزاری جلسه دفاع و اخذ نمره قبولی توسط دانشجو، ۳ ماه می‌باشد. هیئت داوران موظف است در جلسه دفاع، برای شرایطی که دانشجو اصلاحات را انجام ندهد یا اصلاحات توسط استاد راهنما تأیید نشود، نحوه ارائه نمره نهایی و قبولی یا عدم قبولی پایان نامه را تعیین تکلیف کند.

تبصره ۳. چنانچه ارزشیابی پایان نامه مردود اعلام شود، با تأیید هیئت داوران حداکثر یک نیمسال تحصیلی به دانشجو اجازه داده می‌شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیئت داوران، یک بار دیگر در جلسه دفاع شرکت و از پایان نامه خود دفاع کند. در صورت عدم موفقیت دانشجو در دفاع از پایان نامه در بار دوم، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

ماده ۳۷. ملاک دانش‌آموختگی، گذراندن همه واحدهای درسی دوره، کسب میانگین کل حداقل ۱۴ و موفقیت در دفاع از پایان نامه است.

تبصره ۱. چنانچه میانگین کل نمرات دانشجوی کارشناسی ارشد پس از گذراندن تمام واحدهای درسی دوره کمتر از ۱۴ باشد، اجازه دفاع از پایان نامه را ندارد و تنها یک نیمسال «با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی» به وی فرصت داده می‌شود تا مجدداً با انتخاب حداکثر ۸ واحد از درس‌هایی که در آن نمره بین ۱۲ تا ۱۴ را کسب کرده است، میانگین کل دوره را به استثنای پایان نامه به حداقل ۱۴ برساند تا به وی اجازه دفاع از پایان نامه داده شود. در غیر این صورت، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۲. در صورتی که دانشجو با اتمام سنوات تحصیلی موفق به دفاع از پایان نامه نشود از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۳. در رشته‌هایی که در برنامه درسی آنها، پایان نامه پیش بینی نشده است، از تبصره فوق مستثنی هستند و شرط موفقیت در دفاع از پایان نامه، از شروط ملاک دانش‌آموختگی دانشجویان آن رشته حذف می‌گردد.

تبصره ۴. دانشگاه می‌تواند به دانشجویی که به هر دلیل نتواند در سنوات مجاز، دوره تحصیلی را به پایان برساند، برابر ضوابط فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی را اعطا کند.

تبصره ۵. تاریخ دانش‌آموختگی، روز دفاع و کسب درجه قبولی از پایان‌نامه است.

تاریخ دانش‌آموختگی، تحت هیچ شرایطی قابل تغییر نیست.

ماده ۳۸. چنانچه دانشجو در حین تحصیل و انجام پژوهش و تدوین پایان‌نامه مرتکب تخلف علمی (جعل، تقلب، کپی‌برداری و دیگر مصادیق) شود و تخلف او از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه اثبات گردد با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور و متناسب با میزان تخلف، تصمیم‌گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می‌شود.

تبصره ۱. در صورت احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام تحصیلات از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور، تخلف مذکور بررسی و متناسب با میزان تخلف، تصمیم‌گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می‌شود.

ج- دوره دکتری تخصصی

ماده ۳۹. مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری تخصصی حداقل ۶ و حداکثر ۸ نیمسال تحصیلی است و تحصیل در این دوره به صورت تمام وقت است.

جدول زمان بندی مراحل مختلف تحصیلی مقطع دکتری

۱- دوره دکتری تخصصی شامل ۳۶ واحد درسی است.

۲- دانشجوی موظف است در مرحله آموزشی، در هر نیمسال تحصیلی حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ واحد درسی، انتخاب کند.

۳- ثبت نام نکردن دانشجو در هر نیمسال تحصیلی و ترک تحصیل بدون کسب اجازه از دانشگاه، منجر به ثبت وضعیت عدم مراجعه - ۶ ماه بعد از حداکثر مهلت اعلام نمرات آخرین نیمسال تحصیلی - در سامانه جامع آموزشی دانشگاه و لغو معافیت تحصیلی دانشجویان ذکور مشمول خواهد شد. امکان ادامه تحصیل دانشجو، منوط به موافقت شورای بررسی موارد خاص و نیز اخذ مجوز از سازمان نظام وظیفه برای دانشجویان ذکور مشمول خواهد بود.

۴- شورای تخصصی گروه آموزشی دوره دکتری می تواند برای دانشجویانی که مقاطع تحصیلی کارشناسی یا کارشناسی ارشد آنها متجانس و مرتبط با رشته تحصیلی دوره دکتری تخصصی نباشد، حداکثر ۶ واحد درس جبرانی متناسب با رشته تحصیلی دانشجو از میان درس های دوره کارشناسی ارشد تعیین و ارائه نماید.

۵- برای گذراندن درس جبرانی کسب نمره حداقل ۱۴ الزامی است، اما نمره مذکور در میانگین نیمسال و میانگین کل مرحله آموزشی دانشجو محاسبه نمی شود.

۶- اخذ درس های دکتری به صورت معرفی به استاد مجاز نیست.

تبصره ۱. مدت مجاز تحصیل می تواند تا حداکثر دو نیمسال تحصیلی به شرط تأیید دانشگاه افزایش یابد.

۱- شورای آموزشی و تحصیلات دانشگاه با افزایش مدت مجاز تحصیل برای نیمسال های نهم و دهم تمامی دانشجویان دوره دکتری موافقت دارد و برای نیمسال یازدهم و بعد از آن در اختیار شورای بررسی موارد خاص است.

۲- ادامه تحصیل دانشجویان مشمول خدمت نظام وظیفه دوره دکتری در نیمسال سیزدهم و بعد از آن، منوط به اخذ مجوز از نظام وظیفه است.

۳- در مواردی که دانشجو موفق به گذراندن درس های مصوب رشته در مدت مجاز تحصیل و مدت اضافه شده توسط شورای آموزشی و تحصیلات دانشگاه نشود، لازم است درخواست افزایش سنوات تحصیلی را حداقل ۳ ماه قبل از اتمام سنوات تحصیلی، از طریق سامانه جامع امور دانشجویان (سجاد) به نشانی: <http://portal.saorg.ir> به شورای بررسی موارد خاص دانشگاه ارائه دهد، در غیر این صورت با وی طبق مقررات رفتار خواهد شد.

تبصره: درخواست شورای بررسی موارد خاص دانشجویان بین المللی فقط از طریق سامانه ادب به نشانی: my.saorg.ir قابل طرح و پیگیری است.

تبصره ۲: در صورت افزایش سنوات موضوع تبصره ۱ و موجه نبودن آن از نظر دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت سنوات غیرمجاز، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

تبصره ۳. تحصیل همزمان دانشجوی دوره دکتری تخصصی در کلیه شیوه‌های آموزشی و در کلیه دوره‌های تحصیلی دانشگاه‌ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.

ماده ۴۰. نمره ارزشیابی از هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می‌شود. حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ و میانگین کل قابل قبول پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی ۱۶ است.

تبصره ۱. در صورتی که دانشجو به هر دلیل نتواند درسی را بگذراند، و درس مذکور مجدداً در دانشگاه ارائه نشود، می‌تواند با نظر گروه آموزشی، درس دیگری را جایگزین نماید. نمره درس مردودی در ریز نمرات ثبت می‌شود و در میانگین نیمسال و کل محاسبه می‌شود.

۱- استاد هر یک از درس‌های دوره دکتری موظف است نمره درس مربوط را حداکثر تا دو ماه بعد از زمان برگزاری امتحان و درس سمینار را حداکثر سه ماه بعد از پایان امتحانات همان نیمسال از طریق سامانه جامع آموزشی دانشگاه (سامانه گلستان) اعلام و قطعی نماید. در غیر این صورت، ثبت نمره منوط به اعلام کتبی استاد، مبنی بر علت تأخیر در ارسال نمره، به مدیر گروه تخصصی است.

۲- تغییر نمره دانشجو پس از ثبت قطعی نمره درس در سامانه جامع آموزشی دانشگاه (سامانه گلستان)، امکان‌پذیر نیست.

ماده ۴۱. برای ورود به مرحله ارزیابی جامع، کسب میانگین کل حداقل ۱۶ و احراز بسندگی زبان خارجی مطابق شیوه‌نامه ابلاغی معاونت آموزشی وزارت الزامی است.

- نحوه احراز بسندگی زبان بر اساس **شیوه‌نامه داخلی ارزیابی توانمندی زبان خارجی دانشجویان دوره دکتری** صورت می‌پذیرد.

تبصره ۱. حداقل نمره قبولی در ارزیابی جامع، ۱۶ است. در غیر این صورت، دانشجو مجاز است، صرفاً یکبار دیگر در ارزیابی جامع شرکت کند و آن را با موفقیت بگذراند. در صورت عدم کسب نمره، امکان ادامه تحصیل از دانشجو سلب می‌شود.

تبصره ۲. چنانچه میانگین کل نمرات دانشجوی دکتری تخصصی پس از گذراندن تمام واحدهای درسی دوره کمتر از ۱۶ باشد اجازه ورود به مرحله ارزیابی جامع را ندارد و تنها یک نیمسال «با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی» به وی فرصت داده می‌شود تا مجدداً با انتخاب حداکثر ۶ واحد از درس‌هایی که در آن نمره بین ۱۴ تا ۱۶ را کسب کرده است، میانگین کل دوره را به حداقل ۱۶ برساند تا به وی اجازه ورود به ارزیابی جامع داده شود. در غیر این صورت، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

- دانشجویانی که مرحله آموزشی دوره را با کسب میانگین کل حداقل ۱۶ با موفقیت به پایان رسانده باشند، در صورت احراز بسندگی زبان خارجی مطابق دستورالعمل ابلاغی معاونت آموزشی وزارت عتف و شیوه‌نامه داخلی ارزیابی توانمندی زبان خارجی دانشجویان دوره دکتری دانشگاه علم و فرهنگ می‌توانند در چارچوب **شیوه‌نامه اجرایی ارزیابی جامع دوره دکتری دانشگاه علم و فرهنگ** آزمون جامع را بگذرانند و سپس وارد مرحله پژوهشی شوند.

ماده ۴۲. «تغییر رشته» یا «انتقال» یا «تغییر گرایش» دانشجوی دوره دکتری تخصصی در همان دانشگاه یا سایر دانشگاه‌ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.

ماده ۴۳. دانشجوی موظف است مطابق با ضوابط دانشگاه تا قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، استاد راهنما و موضوع رساله خود را (با نظر استاد راهنما) به تصویب گروه آموزشی برساند. در صورت عدم تعیین استاد راهنما و موضوع رساله در موعد مقرر در گروه آموزشی، دانشجوی مشمول امتیازات تبصره ۲ ماده ۳۹ این آیین‌نامه نمی‌شود و سنوات دانشجوی موضوع تبصره ۲ ماده ۳۹ موجه قلمداد نمی‌شود.

ماده ۴۴. تصویب پیشنهاد رساله در دانشگاه پس از گذراندن موفقیت‌آمیز ارزیابی جامع، شرط لازم برای اجرای رساله در دوره دکتری تخصصی است.

تبصره ۱. رویکردها و سیاست‌های کلان برای جهت‌دهی به محورهای مطالعاتی و تحقیقاتی دانشجویان در انتخاب موضوع و نگارش رساله از سوی معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه تعیین و ضوابط و شرایط اختصاصی انجام آن در قالب رساله را شورای آموزشی دانشگاه تصویب می‌کند.

- فرآیند تدوین رساله و دفاع از آن بر اساس **شیوه‌نامه فعالیت‌های دوره پژوهشی دانشجویان دکتری دانشگاه علم و فرهنگ** انجام می‌شود.

تبصره ۲. دانشگاه مجاز است موارد زیر را به عنوان جانشین آزمون جامع از دانشجوی بپذیرد و نمره آن را بر اساس ضوابط مندرج در شیوه‌نامه اجرایی موضوع ماده ۵۱ این آیین‌نامه ثبت نماید:

- در صورت کسب میانگین کل ۱۸ و بالاتر توسط دانشجوی به شرط عدم مردودی در دروس گذرانده شده
- کسب میانگین کل ۱۷ و بالاتر و انتشار یک مقاله علمی در پایگاه‌های معتبر بین‌المللی در دوران تحصیل دکتری تخصصی با وابستگی دانشگاه محل تحصیل دوره دکتری و تا پیش از زمان آزمون جامع
- کسب میانگین کل ۱۷ و بالاتر و ثبت یک اختراع داخلی یا بین‌المللی در مراجع ثبت اختراع معتبر در دوران تحصیل دکتری تخصصی تا پیش از زمان آزمون جامع

ماده ۴۵. دانشجوی دوره دکتری تخصصی مجاز است علاوه بر استاد راهنمای اصلی، استاد راهنمای دوم نیز داشته باشد. استاد راهنمای اول به درخواست دانشجوی و از میان اعضای هیئت علمی دارای شرایط دانشگاه محل تحصیل و با مرتبه علمی حداقل استادیاری با تأیید گروه آموزشی تعیین می‌شود. انتخاب استاد راهنمای دوم و استاد/استادان مشاور به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تأیید گروه آموزشی از میان اعضای هیئت علمی یا افراد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط در جامعه و صنعت، امکان‌پذیر است.

ماده ۴۶. دانشجوی مجاز است در زمان تدوین رساله دکتری و برای ادامه فعالیت‌های پژوهشی خود طبق آیین‌نامه مصوب وزارت در مدت مجاز تحصیل با عنوان فرصت تحقیقاتی در یکی از دانشگاه‌های داخلی یا خارجی با رعایت ضوابط و مقررات مشغول به فعالیت شود.

ماده ۴۷. دانشجوی پس از تدوین رساله و مشروط بر تأیید استاد/استادان راهنما از حداقل کفایت دستاوردهای علمی، مجاز است در حضور هیئت داوران از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۱. محدوده شاخص‌های کفایت دستاوردهای علمی با رعایت تبصره ۲ و ۳ همین ماده توسط معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه و با مشارکت معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه تعیین و پس از تصویب در شورای آموزشی دانشگاه قابل اجرا است.

تبصره ۲: در تعیین شاخص‌های کفایت دستاوردهای علمی موضوع تبصره ۱ این ماده با توجه به اهمیت انتشار دستاوردهای علمی و مرجعیت علمی کشور، چاپ دو مقاله علمی پژوهشی یا مروری معتبر و مستخرج از رساله در نشریات با درجه الف و ب مورد تأیید معاونت پژوهشی وزارت یا نشریات نمایه شده بین‌المللی معتبر مورد تأیید دانشگاه و یا ثبت اختراع خارجی در دفتر بین‌المللی ثبت اختراع معتبر مورد تأیید دانشگاه الزامی است. دانشگاه می‌تواند مواردی همچون نظریه‌پردازی، چاپ کتاب، ثبت اختراع داخلی در مراجع رسمی ثبت اختراع کشور را در چارچوب سازوکار پیش‌بینی شده در تبصره ۱ همین ماده جایگزین مقاله دوم پذیرفته شده نماید.

تبصره ۳: اخذ کد DOI یا DOR (ویژه مقالات علمی پژوهشی مجلات علمی داخل کشور) معادل چاپ مقاله محسوب می‌شود.

ماده ۴۸. نمره رساله در میانگین کل محاسبه نمی‌شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می‌شود:

- مردود (کمتر از ۱۶)؛

- قبول با درجه؛ خوب (۱۶ تا ۱۷/۹۹)، خیلی خوب (۱۸ تا ۱۸/۹۹) و یا عالی (۱۹ تا ۲۰).

تبصره ۱. چنانچه ارزشیابی رساله، مردود اعلام شود، با تأیید هیئت داوران حداکثر یک نیمسال تحصیل به دانشجو اجازه داده می‌شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیئت داوران، یک بار دیگر در جلسه دفاع شرکت و از رساله خود دفاع کند. در صورت عدم موفقیت دانشجو در دفاع از رساله در بار دوم، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۲. حداکثر زمان اصلاح رساله پس از برگزاری جلسه نهایی دفاع و اخذ نمره قبولی توسط دانشجو، ۳ ماه می‌باشد. هیئت داوران موظف است در جلسه دفاع، برای شرایطی که دانشجو اصلاحات را انجام ندهد یا اصلاحات توسط استاد راهنما تأیید نشود، نحوه ارائه نمره نهایی و قبولی یا عدم قبولی رساله را تعیین تکلیف کند.

تبصره ۳. دانشجویی که در سنوات مجاز تحصیلی با موفقیت از رساله خود دفاع نکند، با رعایت ضوابط مربوط فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی را دریافت می‌کند.

دانشجو در موارد زیر از ادامه تحصیل محروم خواهد شد:

۱- دانشجو در هریک از نیمسال‌های تحصیلی، بدون عذر موجه به تشخیص معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، ثبت‌نام نکند.

۲- میانگین کل نمرات درسی گذرانده (با رعایت تبصره‌های ۱ و ۲ ماده ۴۱) کمتر از ۱۶ باشد.

۳- صلاحیت علمی دانشجو برای ادامه فعالیت پژوهشی پس از دو بار شرکت در ارزیابی جامع احراز نشود.

۴- رساله دانشجو (با رعایت تبصره‌های ۱ تا ۳ ماده ۴۸)، «مردود» ارزیابی شود.

۵- مدت مجاز تحصیل (با رعایت تبصره ۱ ماده ۳۹)، به پایان برسد.

ماده ۴۹. ملاک دانش‌آموختگی، گذراندن همه واحدهای درسی دوره، داشتن میانگین کل حداقل ۱۶ و موفقیت در دفاع از رساله است.

تبصره ۱. تاریخ دانش‌آموختگی، روز دفاع با کسب درجه قبولی از رساله است.

تاریخ دانش‌آموختگی، تحت هیچ شرایطی قابل تغییر نیست.

ماده ۵۰. چنانچه دانشجو در حین تحصیل و انجام پژوهش و تدوین رساله مرتکب تخلف علمی (جعل، تقلب، کپی برداری و دیگر مصادیق) شود و تخلف او از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه اثبات گردد با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور و متناسب با میزان تخلف، تصمیم گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می شود.

تبصره ۱. در صورت احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام تحصیلات از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور، تخلف مذکور بررسی و متناسب با میزان تخلف، تصمیم گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می شود.

ماده ۵۱. دانشگاه هایی که همزمان دارای هیئت امناء و هیئت ممیزه مستقل می باشند موظف هستند حداکثر تا پیش از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ نسبت به تدوین شیوه نامه اجرایی آیین نامه اقدام نمایند و آن را جهت اجرا ابلاغ نمایند و یک رونوشت از شیوه نامه اجرایی را به معاونت آموزشی وزارت ارسال نمایند.

تبصره ۱. دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه پیام نور، دانشگاه جامع علمی کاربردی، دانشگاه فنی و حرفه ای و دانشگاه فرهنگیان موظف می باشند شیوه نامه اجرایی این آیین نامه را حداکثر تا پیش از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ در سازمان مرکزی خود تدوین و جهت اجرا ابلاغ نمایند و یک رونوشت از شیوه نامه اجرایی را به معاونت آموزشی وزارت ارسال نمایند.

تبصره ۲. دانشگاه هایی که دارای هیئت امناء و هیئت ممیزه مستقل به طور توأمان نمی باشند از شیوه نامه اجرایی دانشگاه جامع و معین دولتی استان محل استقرار خود مندرج در بند ۳۹ پیوست شماره ۱ این آیین نامه تبعیت می نمایند.

تبصره ۳. رعایت کلیه مواد و تبصره های این آیین نامه در شیوه نامه اجرایی تدوین شده توسط دانشگاه الزامی است.

تبصره ۴. دانشگاه موظف هستند این آیین نامه و شیوه نامه اجرایی مورد بهره برداری برای آن را از طریق درگاه های اطلاع رسانی خود به اطلاع دانشجویان و اعضاء هیئت علمی دانشگاه برساند.

تبصره ۵. در صورت عدم تصویب و ابلاغ شیوه نامه اجرایی توسط دانشگاه پیش از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳، آخرین شیوه نامه اجرایی دانشگاه تهران (شیوه نامه تدوین شده برای ورودی های سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ مطابق مواد این آیین نامه) ملاک عمل خواهد بود.

تبصره ۶. برای دانشجویان هر ورودی (تا پایان دوره تحصیلی) شیوه نامه اجرایی شروع دوره ملاک عمل است.

ماده ۵۲. مسئولیت حسن اجرای این آیین نامه و پاسخگویی قانونی به آن بر عهده دانشگاه و نظارت بر اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده معاون آموزشی وزارت است.

مسئولیت نظارت بر حسن اجرا و تفسیر مفاد شیوه نامه اجرایی آیین نامه، بر عهده معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

ماده ۵۳. این آیین نامه و تبصره های آن برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ و پس از آن لازم الاجراست. مواردی که در شیوه نامه اجرایی دانشگاه ها مطابق با این آیین نامه تنظیم می شود نیز برای دانشجویان ورودی سال ۱۴۰۳-۱۴۰۲ و پس از آن لازم الاجراست. برای دانشجویان ورودی های پیشین، مطابق با آیین نامه های ابلاغی دوره های خود عمل می شود.

ماده ۵۴. این آیین‌نامه با یک مقدمه، ۵۴ ماده و یک پیوست، در جلسه شماره ۹۶۲ تاریخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۵ به تصویب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی رسید و تمام آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها و مستندات مرتبط با مقررات آموزشی قبلی برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ و پس از آن لغو و بلااثر است.

شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره‌های تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی سال ۱۴۰۲ پس از بحث و بررسی در جلسات شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۷/۲۳ (جلسه ۶۲۶ شورا) به تصویب نهایی رسید.

پیوست شماره ۱ آیین نامه

(تعاریف)

۱. وزارت: منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۲. شورای عالی برنامه ریزی آموزشی: منظور شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت است.
۳. دانشگاه: منظور هر یک از دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی دارای مجوز تاسیس از مراجع ذی ربط که مجری دوره‌های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی پیوسته، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی هستند.
۴. آموزش رایگان: منظور آموزش دانشجو در طول سنوات مجاز دوره تحصیلی، بدون پرداخت هزینه (در دانشگاه‌های استفاده کننده از بودجه عمومی دولت) است.
۵. مدرس: عضو هیئت علمی دانشگاه یا شخصی که به واسطه ابلاغ رسمی از جانب دانشگاه برای تدریس یک یا چند درس در دانشگاه بکارگیری می‌شود.
۶. دانشجو: فردی است که در یکی از دوره‌های آموزش عالی برابر ضوابط معین، پذیرفته شده، ثبت نام کرده و به تحصیل مشغول است.
۷. دانش آموخته: فردی است که یکی از رشته‌های دوره‌های تحصیلی مصوب را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوطه را دریافت کرده است.
۸. حضوری: شیوه‌ای از پذیرش است که دانشجو به صورت تمام وقت در فعالیتهای تحصیلی دانشگاه شرکت می‌کند.
۹. غیر حضوری: شیوه‌ای از پذیرش است که دانشجو بدون حضور در دانشگاه، فعالیتهای تحصیلی دارد.
۱۰. نیمه حضوری: شیوه‌ای از پذیرش است که بخشی از آموزش آن حضوری و بخش دیگر غیر حضوری به انجام می‌رسد.
۱۱. شهریه پرداز: منظور آموزش دانشجو در یک دوره تحصیلی، به ازای پرداخت هزینه‌ها است.
۱۲. نیمسال تحصیلی: بازه زمانی تعیین شده که شامل ۱۶ هفته آموزش و ۲ هفته امتحانات پایانی است.
۱۳. بازه تابستانی: بازه زمانی شامل ۶ هفته آموزش و ۱ هفته امتحانات است.
۱۴. برنامه درسی: مجموعه به هم پیوسته‌ای از دروس هر رشته تحصیلی با هدفی مشخص، مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی است.
۱۵. واحد درسی: ارزش مقداری درسی است که ساعات هر واحد مطابق آیین نامه تدوین و بازنگری برنامه‌های درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی تعیین می‌شود و طبق برنامه درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی اجرا می‌شود.
۱۶. درس جبرانی: درسی است که با تأیید گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجو، در آغاز دوره تحصیلی، ضروری تشخیص داده می‌شود. این نوع درس فقط برای دانشجویانی که از رشته‌های غیر مرتبط وارد دوره شده اند مطابق ضوابط وزارت قابل ارائه است.
۱۷. مشروطی: وضعیت تحصیلی است که دانشجو در یک نیمسال، بر حسب مقررات هر دوره تحصیلی، میانگین کمتر از حد نصاب تعیین شده در آن دوره را کسب کرده باشد.
۱۸. رشته تحصیلی: یک شعبه فرعی از شاخه‌های علمی که به لحاظ موضوع دارای قلمرو مشخص و متمایز از سایر شاخه‌های علمی است و به احراز دانش تخصصی، مهارت یا کارآمدی معینی می‌انجامد.
۱۹. گرایش تحصیلی: به شعبه‌ای از یک رشته که ناظر بر وجه تخصصی آن باشد، اطلاق می‌شود. اختلاف درس‌ها در دو گرایش از یک رشته، نباید از ۷۰ درصد کل واحدهای رشته بیشتر باشد.
۲۰. کردانی پیوسته: دوره تحصیلی است که دارندگان مدرک دیپلم، (در نظام آموزشی دارای پیش دانشگاهی بدون نیاز به گذراندن دوره پیش دانشگاهی) به آن وارد می‌شوند و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کردانی نایل می‌آیند.

۲۱. **کاردانی ناپیوسته:** دوره تحصیلی پس از دوره متوسطه است که فرد پس از اخذ دیپلم و گذراندن دوره پیش دانشگاهی (در نظام آموزشی دارای پیش دانشگاهی) به آن وارد می‌شود و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کاردانی نایل می‌آید.
۲۲. **کارشناسی پیوسته:** دوره تحصیلی پس از دوره متوسطه است که فرد پس از اخذ دیپلم و گذراندن دوره پیش دانشگاهی (در نظام آموزشی دارای پیش دانشگاهی) به آن وارد شده و با گذراندن حداقل ۱۳۰ واحد درسی طبق برنامه درسی مصوب به دریافت مدرک کارشناسی نایل می‌آید.
۲۳. **کارشناسی ناپیوسته:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کاردانی (پیوسته یا ناپیوسته) آغاز و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کارشناسی منتهی می‌شود.
۲۴. **کارشناسی ارشد:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کارشناسی آغاز می‌شود و شامل ۲۸ تا ۳۲ واحد درسی است.
۲۵. **دکتری تخصصی:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کارشناسی ارشد آغاز می‌شود و شامل ۳۶ واحد درسی است.
۲۶. **گروه آزمایشی:** مجموعه رشته‌های تحصیلی در دوره متوسطه است که با توجه به مواد آزمونی مشترک، دسته‌بندی می‌شود.
۲۷. **گروه آموزشی:** بنیادی‌ترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیئت علمی با تخصص مشترک، در یک رشته علمی خاص یا چند رشته متجانس که به منظور ایجاد و اجرای آن رشته تحصیلی در دانشگاه تشکیل می‌شود.
۲۸. **مجموعه امتحانی:** منظور مجموعه امتحانی مندرج در دفترچه ثبت نام آزمون سازمان سنجش آموزش کشور است.
۲۹. **شورای آموزشی:** یکی از شوراهای تخصصی در نخستین سطح سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی راهبردی در امور آموزشی دانشگاه است که به منظور ایجاد هماهنگی و تسهیل در امور اجرایی مرتبط با تحصیل دانشجو در حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی تشکیل می‌شود.
۳۰. **شیوه آموزشی - پژوهشی:** شیوه‌ای تحصیلی در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی که برنامه درسی مربوط به آن، علاوه بر واحدهای درسی، مشتمل بر اجرای یک پروژه تحقیقاتی است که منجر به پایان‌نامه و یا رساله می‌شود.
۳۱. **شیوه مجازی:** شیوه آموزشی در دوره کارشناسی یا کارشناسی ارشد است که دانشجوی آن برابر ضوابط معین پذیرفته و ثبت‌نام می‌شود و به کمک فناوری اطلاعات و ارتباطات، تحصیل می‌کند. در این شیوه دانشجو نیمه حضوری یا غیرحضوری تحصیل می‌کند.
۳۲. **ارزیابی جامع:** بررسی همه جانبه از توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجوی دکتری تخصصی است که پس از گذراندن واحدهای دوره برگزار می‌شود.
۳۳. **راهنمای آموزشی:** عضو هیئت علمی آگاه و مسلط به امور آموزشی و پژوهشی است که از سوی دانشگاه انتخاب می‌شود تا از تاریخ ورود تا پایان دوره تحصیلی، راهنمای تحصیل دانشجو در دوره کاردانی و کارشناسی باشد.
۳۴. **پایان‌نامه:** مستند علمی است که در فرایند تحصیل دانشجوی دوره کارشناسی ارشد و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی و با راهنمایی استاد/استادان راهنما و حسب مورد بر اساس استانداردهای پژوهشی تدوین می‌شود.
۳۵. **رساله:** مستند علمی است که در فرایند تحصیل دانشجوی دوره دکتری تخصصی و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی، با راهنمایی استاد/استادان راهنما و بر اساس استانداردهای پژوهشی با هدف توسعه مرزهای دانش تدوین می‌شود.
۳۶. **استاد راهنما:** یکی از اعضای هیئت علمی دارای مدرک دکتری تخصصی است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام پایان‌نامه یا رساله بر عهده دارد.
۳۷. **استاد مشاور:** یکی از اعضای هیئت علمی و یا فرد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام پروژه، پایان‌نامه و یا رساله بر عهده دارد.

۳۸. هیئت داوران: اعضای هیئت علمی یا افراد متخصص دارای صلاحیت دانشگاهی هستند که برای ارزیابی کمی و کیفی پایان نامه و یا رساله دانشجو در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی مطابق دستورالعمل اجرایی مصوب دانشگاه انتخاب می‌شوند.

۳۹. دانشگاه جامع و معین دولتی استان موضوع آیین نامه مذکور: آذربایجان شرقی (دانشگاه تبریز)، آذربایجان غربی (دانشگاه ارومیه)، اردبیل (دانشگاه محقق اردبیلی)، اصفهان (دانشگاه اصفهان)، البرز (دانشگاه خوارزمی)، ایلام (دانشگاه ایلام)، بوشهر (دانشگاه خلیج فارس)، تهران (دانشگاه تهران)، چهارمحال و بختیاری (دانشگاه شهرکرد)، خراسان جنوبی (دانشگاه بیرجند)، خراسان شمالی (دانشگاه بجنورد)، خراسان رضوی (دانشگاه فردوسی مشهد)، خوزستان (دانشگاه شهید چمران اهواز)، زنجان (دانشگاه زنجان)، سمنان (دانشگاه سمنان)، سیستان و بلوچستان (دانشگاه سیستان و بلوچستان)، فارس (دانشگاه شیراز)، قزوین (دانشگاه امام خمینی (ره) قزوین)، قم (دانشگاه قم)، کردستان (دانشگاه کردستان)، کرمان (دانشگاه شهید باهنر کرمان)، کرمانشاه (دانشگاه رازی)، کهگیلویه و بویراحمد (دانشگاه یاسوج)، گلستان (دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان)، گیلان (دانشگاه گیلان)، لرستان (دانشگاه لرستان)، مازندران (دانشگاه مازندران)، مرکزی (دانشگاه اراک)، هرمزگان (دانشگاه هرمزگان)، همدان (دانشگاه بوعلی سینا)، یزد (دانشگاه یزد)

۴۰. هزینه‌های رفاهی: منظور تسهیلات و امکانات غیر آموزشی مانند کمک هزینه‌های خوابگاه، تغذیه، ایاب و ذهاب و سایر مواردی که توسط دانشگاه به صورت رایگان یا یارانه‌ای به دانشجو تخصیص می‌یابد.